

ZASADY WYCENY INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH WCHODZĄCYCH W SKŁAD PORTFELA INWESTYCYJNEGO

**Załącznik Nr 1 do Regulaminu zarządzania portfelami
przez Dom Maklerski ALFA Zarządzanie Aktywami Spółka Akcyjna**

Spis treści

1. CEL I ZAKRES DOKUMENTU	4
2. PODSTAWA PRAWNA	4
3. METODY OKREŚLANIA WARTOŚCI GODZIWEJ INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH.....	5
ZASADY OGÓLNE.....	5
RYNEK GŁÓWNY.....	5
INSTRUMENTY RYNKU PUBLICZNEGO / NOTOWANE W OBROTCIE ZORGANIZOWANYM.....	5
INSTRUMENTY RYNKU NIEPUBLICZNEGO.....	6
AKTYWA WYRAŻONE W WALUTACH OBCYCH.....	6
DEPOZYTY I ŚRODKI PIENIĘŻNE.....	6
INSTRUMENTY POCHODNE.....	6
INNE METODY WYCENY.....	7
WYNIK ZE SPRZEDAŻY.....	7
ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI.....	7
4. SZCZEGÓŁOWE ZASADY WYCENY INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH	7
4.1. RYNEK REGULOWANY I ALTERNATYWNY SYSTEM OBROTU.....	8
4.1.1. Akcje	8
4.1.2. Prawa poboru (PP).....	8
4.1.3. Prawa nowej emisji.....	9
4.1.4. Prawa do akcji (PDA).....	9
4.1.5. Futures na indeksy giełdowe.....	9
4.1.6. Futures na waluty.....	10
4.1.7. Futures na stopę procentową.....	10
4.1.8. ETF, ETC, ETN.....	10
4.1.9. CFD.....	10
4.2. RYNEK MIĘDZYBANKOWY LUB REGULOWANY.....	11
4.2.1. Obligacje korporacyjne, polskie i zagraniczne.....	11
4.2.2. Obligacje rządowe i agencyjne, polskie i zagraniczne.....	12
4.2.3. Bony pieniężne i skarbowe, polskie i zagraniczne.....	12
4.2.4. Obligacje zamienne.....	12
4.3. INNE.....	13
4.3.1. Pozycja walutowa.....	13
4.3.2. Lokaty bankowe.....	13
ZAŁĄCZNIK 1. DEFINICJE.....	14
ZAŁĄCZNIK 2. RYNKI	15
ZAŁĄCZNIK 3. PRZEPISY PRAWNE REGULUJĄCE ZASADY WYCENY INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH ..	15
1. USTAWA Z DNIA 29 WRZEŚNIA 1994 O RACHUNKOWOŚCI	15
<i>Art. 5. Ciągłość polityki rachunkowości.....</i>	<i>15</i>
<i>Art. 7. Wycena aktywów i pasywów.....</i>	<i>16</i>
<i>Art. 28. Zasady wyceny aktywów i pasywów.....</i>	<i>16</i>
<i>Art. 30. Zasady wyceny aktywów i gotówki w walutach obcych.....</i>	<i>18</i>
2. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW Z DNIA 28 GRUDNIA 2009 R. W SPRAWIE SZCZEGÓLNYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI DOMÓW MAKLERSKICH	19
§ 2. Objaśnienie pojęć.....	19
§ 8. Klasyfikacja nabytych lub powstałych składników instrumentów finansowych.....	20
§ 9. Wycena składników instrumentów finansowych w początkowym ich ujęciu	20

<u>§ 10. Ustalanie wartości składników aktywów i pasywów, przychodów, kosztów oraz zysków i strat nadzwyczajnych</u>	20
<u>§ 12. Wycena aktywów finansowych oraz zobowiązań nabytych w imieniu i na rachunek własny domu maklerskiego</u>	21
<u>§ 13. Metody wyceny rozchodu aktywów finansowych</u>	21
<u>§ 14. Odesłanie do przepisów rozporządzenia w sprawie zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych</u>	21
<u>§ 15. Ustalanie ceny sprzedaży netto instrumentów finansowych nabytych we własnym imieniu i na rachunek własny domu maklerskiego</u>	21
<u>§ 16. Cena bieżąca instrumentów finansowych</u>	22
<u>§ 17. Wycena instrumentów finansowych klientów</u>	22
<u>§ 18. Wycena zdematerializowanych papierów wartościowych na rachunkach papierów wartościowych i przechowywanych w formie dokumentu</u>	23
<u>§ 19. Ujmowanie aktywów i pasywów oraz zobowiązań pozabilansowych wyrażonych w walutach obcych</u>	23
<u>§ 20. Wycena instrumentów finansowych wyrażonych w walutach obcych</u>	23
3. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW W SPRAWIE SZCZEGÓLNYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH	
23	
<u>§ 2. Objąsnienie pojęć</u>	23
<u>§ 11. Ujmowanie w księgach rachunkowych operacji dotyczących funduszu</u>	24
<u>§ 12. Ujmowanie nabytych lub zbytych składników lokat</u>	24
<u>§ 13. Wylizczenie zysku lub straty ze zbycia lokat lub walut</u>	24
<u>§ 14. Ujmowanie przysługującego prawa poboru akcji</u>	24
<u>§ 15. Niezrealizowany zysk (strata) z wyceny lokat a wzrost (spadek) wyniku z operacji</u>	25
<u>§ 16. Ujmowanie nabycia albo zbycia składników lokat</u>	25
<u>§ 17. Ujmowanie operacji dotyczących funduszu, przeliczenia walut</u>	25
<u>§ 18. Składniki przychodów z lokat</u>	25
<u>§ 19. Składniki kosztów funduszu</u>	25
<u>§ 21. Naliczanie przychodów odsetkowych od dłużnych papierów wartościowych i lokat bankowych, rozliczanie kosztów odsetkowych z tytułu kredytów i pożyczek</u>	25
<u>§ 23. Zasady wyceny aktywów funduszu, zasady ustalania zobowiązań funduszu</u>	26
<u>§ 24. Wyznaczanie wartości godziwej składników lokat notowanych na aktywnym rynku</u>	26
<u>§ 25. Wyznaczanie wartości składników lokat nienotowanych na aktywnym rynku</u>	26
<u>§ 27. Wycena należności z tytułu udzielonej pożyczki papierów wartościowych, ustalanie zobowiązań z tytułu otrzymanej pożyczki papierów wartościowych</u>	27
<u>§ 28. Wycena papierów wartościowych nabytych przy zobowiązaniu się drugiej strony do odkupu i zobowiązań z tytułu zbycia papierów wartościowych, przy zobowiązaniu się funduszu do odkupu</u>	27
<u>§ 29. Wycena aktywów i zobowiązań denominowanych w walutach obcych</u>	27
<u>§ 30. Wiarygodnie oszacowana wartość godziwa</u>	27

1. Cel i zakres dokumentu

Dokument przedstawia zasady wyceny instrumentów finansowych wchodzących w skład portfela inwestycyjnego klientów.

Dokument obejmuje następujące instrumenty finansowe:

1. Rynek zorganizowany (Warszawa, Londyn, Nowy Jork, Frankfurt)

- 1.1 Akcje
- 1.2 Prawa do akcji
- 1.3 Prawa nowej emisji
- 1.4 Prawa poboru
- 1.5 Futures na indeksy giełdowe
- 1.6 Futures na waluty
- 1.7 Futures na stopę procentową
- 1.8 ETF, ETC, ETN
- 1.9 CFD

2. Obrót zorganizowany i rynek międzybankowy

- 2.1 Obligacje korporacyjne, polskie i zagraniczne
- 2.2 Obligacje rządowe i agencyjne, polskie i zagraniczne
- 2.3 Bony pieniężne i skarbowe, polskie i zagraniczne
- 2.4 Obligacje zamienne

3. Inne

- 3.1 Pozycja walutowa
- 3.2 Lokaty bankowe

Zasady wyceny przedstawione są w postaci ogólnego opisu, w tym na potrzeby prezentacji wyceny dla klientów - rozdział 3, oraz w sposób szczegółowy - rozdział 4.

2. Podstawa prawna

Zasady wyceny przygotowane zostały zgodnie z następującymi regulacjami:

1. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości
2. Rozporządzenie ministra finansów z dnia 28 grudnia 2009 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości domów maklerskich
3. Rozporządzenie ministra finansów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi

W zakresie nieuregulowanym przez przepisy prawne przyjęto rozwiązania zgodne z powszechną praktyką rynkową.

3. Metody określania wartości godziwej instrumentów finansowych

Zasady ogólne.

1. Wycena aktywów portfela w dniu wyceny następuje według wartości rynkowej z zachowaniem zasady ostrożnej wyceny.
2. Wyceny dokonywane są każdego dnia roboczego, w którym odbywa się regularna sesja Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie.

Rynek główny.

3. Za podstawę wyceny instrumentów finansowych przyjmuje się, gdy instrumenty finansowe są przedmiotem obrotu:
 - 1) na kilku rynkach giełdowych - kurs ustalony na tej giełdzie, na której wolumen obrotów był największy;
 - 2) w więcej niż jednym systemie notowań na jednej giełdzie - kurs ustalony w tym systemie notowań, w którym wolumen obrotów był największy;
 - 3) na rynku giełdowym i jednocześnie na rynku pozagiełdowym - kurs ustalony na tym z rynków, na którym wolumen obrotów był największy;
 - 4) na więcej niż jednym rynku pozagiełdowym - cenę bieżącą ustaloną na tym z rynków, którego wolumen obrotów był największy;
 - 5) w więcej niż jednym systemie notowań na jednym rynku pozagiełdowym - cenę bieżącą ustaloną w tym systemie notowań, w którym wolumen obrotów był największy.

Decyzja o wyborze rynku głównego dokonywana jest z uwzględnieniem rynków, na którym Dom Maklerski ma możliwość dokonywania transakcji.

Wolumen obrotów liczony jest dla miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym następuje dzień wyceny.

Instrumenty rynku publicznego / notowane w obrocie zorganizowanym.

4. Instrumenty rynku publicznego wycenia się zgodnie z następującymi zasadami:
 - 1) papiery wartościowe oraz prawa majątkowe nie będące papierami wartościowymi, notowane w obrocie zorganizowanym, w tym akcje i prawa do akcji – według kursu zamknięcia ustalonego na sesji w dniu wyceny zgodnie z następującymi zasadami:
 - a) w przypadku notowań w systemie kursu jednolitego z jednokrotnym określeniem kursu – według tego kursu, a w przypadku braku możliwości jego ustalenia – według ostatniego kursu jednolitego,
 - b) w przypadku notowań w systemie kursu jednolitego z dwukrotnym określeniem kursu – według kursu określonego w drugim notowaniu tego dnia, a w przypadku braku możliwości określenia kursu w powyższy sposób – według ostatniego kursu jednolitego,
 - c) w przypadku notowań w systemie ciągłym – według kursu zamknięcia tych notowań, a w przypadku braku możliwości określenia tego kursu – według ostatniego kursu zamknięcia;
 - 2) w przypadku instrumentów finansowych notowanych w systemie kojarzenia ofert – według ceny, po jakiej została zawarta ostatnia transakcja;
 - 3) papiery wartościowe, dla których kurs zamknięcia w dniu wyceny nie jest dostępny lub jest dostępny, ale znacząco odbiega od ceny pozostałych instrumentów i nie odzwierciedla wartości papieru wartościowego wyceniane są według:
 - a) ostatniego kursu zamknięcia, albo

- b) średniej arytmetycznej z dostępnych, ogłoszonych w dniu wyceny przez instytucje zaangażowane w obrót tymi papierami wartościowymi cen kupna, przy czym jako kryterium wyboru służy wielkość obrotu danymi papierami wartościowymi, albo
 - c) ostatniej ceny sprzedaży dla papierów wartościowych najbardziej podobnych pod względem praw z tych papierów wartościowych, a w szczególności oprocentowania i terminu realizacji;
- 4) papiery wartościowe nie notowane w obrocie zorganizowanym wyceniane są według:
- a) średniej arytmetycznej z dostępnych, ogłoszonych w dniu wyceny przez instytucje
 - b) zaangażowane w obrót tymi papierami wartościowymi cen kupna, przy czym jako kryterium wyboru służy wielkość obrotu danymi papierami wartościowymi, albo
 - c) ostatniej ceny sprzedaży dla papierów wartościowych najbardziej podobnych pod
 - d) względem praw z tych papierów wartościowych, a w szczególności oprocentowania i terminu realizacji, albo
 - e) wartości nominalnej, z wyłączeniem dłużnych papierów wartościowych
- 5) dłużne papiery wartościowe, których nie można wycenić według metod opisanych w pkt 1) – 4), wyceniane są według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu), z uwzględnieniem naliczonych memoriałowo odsetek;
- 6) posiadane nienotowane prawa majątkowe z tytułu papierów wartościowych wyrażone w pieniądzu (w tym dywidendy), z wyłączeniem odsetek od dłużnych papierów wartościowych, wycenia się w wartości nominalnej wypłacanej przez emitenta, o ile można zakładać, że zostaną one wypłacone przed upływem sześciu miesięcy od dnia ich przyznania;
- 7) zagraniczne papiery wartościowe wycenia się w walucie kraju notowania lub - w przypadku nie notowanych papierów wartościowych - w walucie, w której instrument finansowy jest denominowany, stosując właściwe dla rodzaju instrumentu finansowego zasady opisane w pkt 1) – 6);

Instrumenty rynku niepublicznego

- 5. Instrumenty rynku niepublicznego, z wyłączeniem dłużnych papierów wartościowych, wyceniane są według ceny nabycia.
- 6. Dłużne papiery wartościowe niedopuszczone do obrotu publicznego wyceniane są według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu), z uwzględnieniem naliczonych memoriałowo odsetek.

Aktywa wyrażone w walutach obcych.

- 7. Aktywa wyrażone w walutach obcych przelicza się na złote polskie według obowiązującego kursu średniego, ogłaszanego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na dzień wyceny.
- 8. Jeżeli aktywa wyrażone w walutach obcych są notowane lub denominowane w walutach, dla których Narodowy Bank Polski nie ustala kursu, to kurs tych walut określa się w relacji do wskazanej przez jednostkę waluty odniesienia, której kurs jest ogłaszany przez Narodowy Bank Polski

Depozyty i środki pieniężne.

- 9. Depozyty i środki pieniężne wyceniane są według wartości nominalnej powiększonej o kwotę naliczonych memoriałowo odsetek.

Instrumenty pochodne.

- 10. Instrumenty pochodne, z wyłączeniem kontraktów terminowych oraz praw poboru, wyceniane są według wartości rynkowej, zgodnie z zasadami określonymi w ust. 3 powyżej.

11. Wartość kontraktów terminowych jest równa niezrealizowanemu zyskowi lub stracie z tytułu posiadania kontraktu.
12. Dzienna zmiana wartości Portfela będąca efektem posiadania otwartych kontraktów terminowych, jest równa dziennemu zyskowi lub dziennej stracie, wynikającej z powstałych z tytułu posiadania tychże kontraktów należności lub zobowiązań.
13. Zysk lub strata z tytułu posiadania otwartych kontraktów terminowych, będące różnicą ceny rozliczeniowej oraz ceny otwarcia pozycji, obliczane są następująco:
 - 1) dla pozycji długiej, otwartej w dniu wyceny, wartość bezwzględna różnicy ceny rozliczeniowej z tego dnia wyceny i ceny otwarcia pozycji jest zyskiem, gdy cena rozliczeniowa z tego dnia wyceny jest wyższa niż cena otwarcia pozycji, bądź stratą, gdy cena rozliczeniowa z tego dnia wyceny jest niższa niż cena otwarcia pozycji;
 - 2) dla pozycji krótkiej, otwartej w dniu wyceny, wartość bezwzględna różnicy ceny rozliczeniowej z tego dnia wyceny i ceny otwarcia pozycji jest zyskiem, gdy cena rozliczeniowa z tego dnia wyceny jest niższa niż cena otwarcia pozycji, bądź stratą, gdy cena rozliczeniowa z tego dnia wyceny jest wyższa niż cena otwarcia pozycji;
 - 3) dla pozycji długiej, otwartej przed dniem wyceny, wartość bezwzględna różnicy ceny rozliczeniowej z tego dnia wyceny i poprzedniej ceny rozliczeniowej jest zyskiem, gdy cena rozliczeniowa z tego dnia wyceny jest wyższa od poprzedniej ceny rozliczeniowej, bądź stratą, gdy cena rozliczeniowa z tego dnia wyceny jest niższa od poprzedniej ceny rozliczeniowej;
 - 4) dla pozycji krótkiej, otwartej przed dniem wyceny, wartość bezwzględna różnicy ceny rozliczeniowej z tego dnia wyceny i poprzedniej ceny rozliczeniowej jest zyskiem, gdy cena rozliczeniowa z tego dnia wyceny jest niższa od poprzedniej ceny rozliczeniowej, bądź stratą, gdy cena rozliczeniowa z tego dnia wyceny jest wyższa od poprzedniej ceny rozliczeniowej.

Inne metody wyceny.

14. Wartość instrumentów finansowych, których nie można wycenić żadną z powyższych metod, zostanie oszacowana przy użyciu najbardziej zbliżonych metod, według uznania Domu Maklerskiego, stosując zasadę ostrożnej wyceny.

Wynik ze sprzedaży.

15. Przy ustalaniu wyniku ze sprzedaży instrumentów finansowych jako metodę wyceny aktywów przyjmuje się zasadę FIFO (first in first out).

Odpisy z tytułu utraty wartości.

16. Aktywa finansowe wycenia się z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości.
17. W szczególności, w przypadku kiedy termin rozliczenia należności minął i należność nie została rozliczona, Dom Maklerski podejmuje decyzję o utworzeniu odpisu z tytułu trwałej utraty wartości. Podjęcie decyzji o nie tworzeniu odpisu wymaga uzasadnienia w sytuacji, kiedy kwota nominalu dłużnego papieru wartościowego nie została rozliczona w wymaganym terminie.

4. Szczegółowe zasady wyceny instrumentów finansowych

Przyjęte skróty:

- V** - wartość instrumentu finansowego
CF - kwoty płatności ustalone / oczekiwane dla danego instrumentu finansowego
r - efektywna stopa procentowa
d - ilość dni w okresie od daty wyceny do dnia rozliczenia płatności

- baza** - liczba dni w roku zgodnie z przyjętą konwencją
IENC - kwota odsetek naliczonych od instrumentów dłużnych
SCN - skorygowana cena nabycia

4.1. Rynek regulowany i alternatywny system obrotu

4.1.1. Akcje

Wybór rynku głównego dokonywany jest zgodnie z zasadami opisanymi w rozdziale 3 pkt. 2.

Jeśli akcje są notowane na aktywnym rynku:

$V = \text{ilość akcji} * \text{cena akcji z aktywnego rynku (kurs zamknięcia)}$

Jeśli brak notowań akcji:

- $V = \text{ilość akcji} * \text{ostatnia cena z aktywnego rynku (kurs zamknięcia)}$, albo
- $V = \text{ilość akcji} * \text{średnia arytmetyczna z 3 kwotowań brokerów (według wielkości obrotu)}$, albo
- $V = \text{ilość akcji} * \text{wartość nominalna}$

Dywidendy:

Należną dywidendę z akcji notowanych na aktywnym rynku ujmuje się w księgach rachunkowych w dniu, w którym na potrzeby wyceny danych akcji wykorzystany jest po raz pierwszy kurs rynkowy nie uwzględniający wartości tego prawa do dywidendy.

Prawo do otrzymania dywidendy od akcji nie notowanych na aktywnym rynku ujmuje się w księgach rachunkowych w dniu następnym po dniu ustalenia tych praw.

Nie dotyczy papierów wartościowych nabytych w okresie *ex-dividend*.

V = wartość nominalna

4.1.2. Prawa poboru (PP)

Prawo poboru przysługują wszystkim podmiotom, które posiadają akcje w dniu ustalenia praw poboru (z uwzględnieniem terminu rozliczania transakcji giełdowych ustalonego dla danego rynku).

Liczba praw poboru niezbędnych do zakupu akcji nowej emisji zależy od relacji liczby akcji notowanych na rynku do liczby akcji nowej emisji.

Czas pomiędzy otrzymaniem prawa poboru, a momentem gdy będzie notowane może sięgać kilku miesięcy.

Inwestor wykonuje prawo poboru poprzez zapisanie się na akcje nowej emisji.

Przysługujące prawo poboru akcji notowanych na aktywnym rynku ujmuje się w księgach rachunkowych w dniu, w którym na potrzeby wyceny danych akcji wykorzystany jest po raz pierwszy kurs nie uwzględniający wartości tego prawa poboru.

Niewykonane prawo poboru akcji uznaje się za zbyte, według wartości równej zero, w dniu następnym po dniu wygaśnięcia tego prawa.

Przysługujące prawo poboru akcji nie notowanych na aktywnym rynku ujmuje się w księgach rachunkowych w dniu następnym po dniu ustalenia tych praw.

Jeśli PP są notowane na aktywnym rynku:

V = ilość PP * cena PP z aktywnego rynku (kurs zamknięcia)

Jeśli brak notowań:

V = ilość PP * max(cena rynkowa starych akcji - cena emisyjna nowych akcji, 0) / (liczba jednostkowych praw poboru niezbędnych do objęcia jednej akcji nowej emisji + 1)

4.1.3. Prawa nowej emisji (PNE)

Prawa nowej emisji nie są notowane na aktywnym rynku.

V = ilość PNE * cena emisyjna nowych akcji

4.1.4. Prawa do akcji (PDA)

Papier wartościowy, z którego wynika uprawnienie do otrzymania, nie mających formy dokumentu, akcji nowej emisji spółki publicznej, powstające z chwilą dokonania przydziału tych akcji i wygasające z chwilą zarejestrowania akcji w depozycie papierów wartościowych albo z dniem uprawomocnienia się postanowienia sądu rejestrowego odmawiającego wpisu podwyższenia kapitału zakładowego do rejestru przedsiębiorców.

Zamiana praw do akcji na akcje następuje automatycznie w wyznaczonym dniu, bez ingerencji posiadacza PDA.

Cena PDA jest z reguły ściśle powiązana z ceną akcji spółki już notowanych na rynku. Z reguły ich cena jest praktycznie identyczna, lub też PDA mają cenę minimalnie niższą. Niższa cena występuje głównie gdy cena rynkowa jest wyższa od ceny emisyjnej i wynika z ryzyka, że akcje nie zostaną dopuszczone do obrotu.

W przypadku odmowy rejestracji emisji akcji przez sąd, emitent zobowiązany jest do zwrócenia posiadaczowi PDA środków finansowych według ceny emisyjnej, bez względu na to, jaką cenę posiadacz PDA zapłacił za prawo do objęcia akcji.

Jeśli PDA są notowane na aktywnym rynku:

V = ilość PDA * cena PDA z aktywnego rynku (kurs zamknięcia)

Jeśli brak notowań PDA i akcje notowane na aktywnym rynku:

V = ilość PDA * min(cena emisyjna nowych akcji, cena starych akcji z aktywnego rynku)

Jeśli brak notowań PDA i akcje nie notowane na aktywnym rynku:

V = ilość PDA * cena emisyjna nowych akcji

Wycena dokonywana jest według ceny emisyjnej z zachowaniem zasad ostrożności ze względu na ryzyko, że emisja akcji nie dojdzie do skutku (np. z powodu nie zarejestrowania akcji przez sąd rejestrowy). W takiej sytuacji wykup PDA przez emitenta następuje po cenie emisyjnej.

4.1.5. Futures na indeksy giełdowe

Wartość kontraktów futures jest równa niezrealizowanemu zyskowi lub stracie z tytułu posiadania kontraktu.

Wynik niezrealizowany

V = liczba kontraktów * mnożnik * (cena rozliczeniowa - średnia ważona cena otwarcia pozycji)

Wynik niezrealizowany dzienny

D MTM = ilość kontraktów * mnożnik * (cena rozliczeniowa - cena otwarcia pozycji lub poprzednia cena rozliczeniowa, zgodnie z rozdz. 3. pkt. 12.)

Wynik zrealizowany dzienny

D REA = ilość kontraktów * mnożnik * różnica między ceną otwarcia i zamknięcia pozycji

Cena otwarcia pozycji jest średnią ważoną ceną transakcji zakupu – dla pozycji długiej, lub ceną transakcji sprzedaży – dla pozycji krótkiej, liczoną zgodnie z metodą FIFO.

4.1.6. Futures na waluty

Zgodnie z zasadami opisanymi w pkt. 4.1.5

4.1.7. Futures na stopę procentową

Zgodnie z zasadami opisanymi w pkt. 4.1.5

4.1.8. ETF, ETC, ETN

ETF: Exchange Traded Funds

ETC: Exchange Traded Commodities

ETN: Exchange Traded Notes

Jeśli są notowane na aktywnym rynku:

V = ilość tytułów uczestnictwa * cena z aktywnego rynku (kurs zamknięcia)

Jeśli brak notowań:

V = ilość tytułów uczestnictwa * ostatnia cena z aktywnego rynku (kurs zamknięcia)

4.1.9. CFD

V = ilość kontraktów CFD * cena kwotowana przez brokera

Pozycja długa wyceniana jest w oparciu o kurs kupna, pozycja krótka – w oparciu o kurs sprzedaży.

Koszt finansowania pozycji kalkulowany jest zgodnie z warunkami transakcji.

4.2. Rynek regulowany i międzybankowy

4.2.1. Obligacje korporacyjne, polskie i zagraniczne

1. Wycena

Jeśli są notowane na aktywnym rynku:

V = wartość nominalna * cena obligacji z aktywnego rynku (kurs zamknięcia)

Jeżeli cena ustalona powyżej nie zawiera naliczonych odsetek, wówczas cena ta powiększana jest o kwotę naliczonych odsetek (IENC).

Jeśli brak notowań:

- V = wartość nominalna * ostatnia cena z aktywnego rynku (kurs zamknięcia), albo
- V = wartość nominalna * średnia arytmetyczna z 3 kwotowań brokerów (wybór według wielkości obrotu), albo
- metoda zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem naliczonych odsetek

Jeżeli cena ustalona w pkt a)-b) nie zawiera naliczonych odsetek, wówczas cena ta powiększana jest o kwotę naliczonych odsetek (IENC).

2. Metoda zamortyzowanego kosztu

$$SCN = \sum (CF(i) / (1 + r)^{(d(i) / baza)} - IENC$$

- CF(i) - płatność przypadająca w okresie (i), w tym rozliczenie wartości nominalnej i płatności odsetkowe
r - efektywna stopa procentowa zgodna ze stopą rentowności papieru w dniu zakupu lub, dla papierów zmienno-kuponowych, w dniu ostatniej zmiany kuponu
d(i) - ilość dni w okresie między datą wyceny a datą płatności CF(i)

$$V = SCN + IENC$$

3. Kwota naliczonych odsetek (IENC)

IENC = wartość nominalna * stopa bieżącego kuponu * ilość dni od daty ostatniej płatności kuponu (od daty emisji w pierwszym okresie odsetkowym) do dnia wyceny / baza

4. Kalkulacja wyniku dziennego:

- Wycena

$$D\ MTM = MTM(T) - MTM(T-1)$$

gdzie:

$$MTM(T) = V(T) - SCN(T)$$

$$MTM(T-1) = V(T-1) - SCN(T-1)$$

V(..) - wartość obligacji wyrażona w cenie nie zawierającej należnych odsetek („clean price”)

(T) - wartość na datę wyceny

(T-1) - wartość na poprzedni dzień roboczy w stosunku do daty wyceny

b) Premia / Dyskonto

$$D APD = SCN(T) - SCN(T-1)$$

gdzie:

SCN(data nabycia) = cena nabycia, z wyłączeniem odsetek naliczonych na dzień nabycia

c) Odsetki

$$D COU = \text{wartość nominalna} * \text{stopa bieżącego kuponu} * \text{ilość dni od daty T do daty T+1} / \text{baza}$$

d) Wynik zrealizowany

$$D REA = \text{cena sprzedaży} - (SCN + IENC)$$

gdzie:

skorygowana cena nabycia liczona jest zgodnie z metodą FIFO (first in, first out);

cena sprzedaży oznacza cenę zawierającą należne odsetki („dirty price”)

4.2.2. Obligacje rządowe i agencyjne, polskie i zagraniczne

Zgodnie z zasadami opisanymi w pkt 2.1.

4.2.3. Bony pieniężne i skarbowe, polskie i zagraniczne

Zgodnie z zasadami opisanymi w pkt 2.1.

Jeśli stosowana jest metoda dyskontowania wartości nominalnej, to wycena kalkulowana jest zgodnie ze wzorem:

$$V = \text{wartość nominalna} / (1 + r(i) * d(i) / \text{baza})$$

4.2.4. Obligacje zamienne

$$V = \max(\text{wartość obligacji bez opcji zamiany}, \text{wartość konwersji})$$

Wartość obligacji liczona jest zgodnie z zasadami opisanymi w pkt 2.1.

Wartość konwersji liczona jest następująco:

a) w okresie kiedy można dokonać zamiany: na akcje:

wartość konwersji = liczba akcji przypadająca na jedną obligację * cena bieżąca akcji

b) w pozostałym okresie:

wartość konwersji = 0

4.3. Inne

4.3.1. Pozycja walutowa

Pozycja walutowa wyceniana jest według średniego kursu ustalonego przez NBP na dzień wyceny.

a) Dla walut kwotowanych przez NBP

V = wartość w walucie obcej * średni kurs NBP

b) Dla walut nie kwotowanych przez NBP

Wycena liczona jest w oparciu o kurs cross dla wybranej waluty, dla której ustalany jest kurs NBP (np. EUR).

V = wartość w walucie obcej / [kurs rynkowy EUR/FCY] * [średni kurs NBP dla EUR/PLN]

gdzie kurs EUR/FCY ustalany jest w oparciu o ceny rynkowe z ustalonej godziny.

4.3.2. Lokaty bankowe

Depozyty wyceniane są według wartości nominalnej powiększonej o kwotę naliczonych memoriałowo odsetek.

a) dla depozytów o terminie zapadalności do 1 roku

V = wartość nominalna * (1 + r * d / baza)

W szczególności, dla depozytów o terminie zapadalności równym 1 dzień:

V = wartość nominalna * (1 + r * (dzień zakończenia depozytu - dzień rozpoczęcia depozytu) / baza)

b) dla depozytów o terminie zapadalności powyżej 1 roku

V = wartość nominalna * (1 + r)^(d / baza)

Załącznik 1. Definicje

Ilekróć jest mowa o:

- 1) **instrumentach finansowych** – rozumie się przez to:
 - a) papiery wartościowe, oraz nie będące papierami wartościowymi
 - b) tytuły uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania,
 - c) instrumenty rynku pieniężnego,
 - d) opcje, kontrakty terminowe, swapy, umowy forward na stopę procentową, inne instrumenty pochodne, których instrumentem bazowym jest papier wartościowy, waluta, stopa procentowa, wskaźnik rentowności lub inny instrument pochodny, indeks finansowy lub wskaźnik finansowy, które są wykonywane przez dostawę lub rozliczenie pieniężne,
 - e) opcje, kontrakty terminowe, swapy, umowy forward na stopę procentową oraz inne instrumenty pochodne, których instrumentem bazowym jest towar i które są wykonywane przez rozliczenie pieniężne lub mogą być wykonane przez rozliczenie pieniężne według wyboru jednej ze stron,
 - f) opcje, kontrakty terminowe, swapy oraz inne instrumenty pochodne, których instrumentem bazowym jest towar i które są wykonywane przez dostawę, pod warunkiem, że są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym lub w alternatywnym systemie obrotu,
 - g) niedopuszczone do obrotu na rynku regulowanym ani w alternatywnym systemie obrotu opcje, kontrakty terminowe, swapy, umowy forward oraz inne instrumenty pochodne, których instrumentem bazowym jest towar, które mogą być wykonane przez dostawę, które nie są przeznaczone do celów handlowych i wykazują właściwości innych pochodnych instrumentów finansowych,
 - h) instrumenty pochodne dotyczące przenoszenia ryzyka kredytowego,
 - i) kontrakty na różnicę,
 - j) opcje, kontrakty terminowe, swapy, umowy forward dotyczące stóp procentowych oraz inne instrumenty pochodne odnoszące się do zmian klimatycznych, stawek frachtowych, uprawnień do emisji oraz stawek inflacji lub innych oficjalnych danych statystycznych, które są wykonywane przez rozliczenie pieniężne albo mogą być wykonane przez rozliczenie pieniężne według wyboru jednej ze stron, a także wszelkie-go rodzaju inne instrumenty pochodne odnoszące się do aktywów, praw, zobowiązań, indeksów oraz innych wskaźników, które wykazują właściwości innych pochodnych instrumentów finansowych.
- 2) **papierach wartościowych** – rozumie się przez to:
 - a) akcje, prawa poboru w rozumieniu przepisów ustawy Kodeks spółek handlowych, prawa do akcji, warranty subskrypcyjne, kwity depozytowe, obligacje, listy zastawne, certyfikaty inwestycyjne i inne zbywalne papiery wartościowe, w tym inkorporujące prawa majątkowe odpowiadające prawom wynikającym z akcji lub z zaciągnięcia długu, wyemitowane na podstawie właściwych przepisów prawa polskiego lub obcego,
 - b) inne zbywalne prawa majątkowe, które powstają w wyniku emisji, inkorporujące uprawnienie do nabycia lub objęcia papierów wartościowych określonych w lit. a, lub wykonywane poprzez dokonanie rozliczenia pieniężnego (prawa pochodne);
- 3) **alternatywnym systemie obrotu** – rozumie się przez to organizowany przez firmę inwestycyjną lub podmiot prowadzący rynek regulowany, poza rynkiem regulowanym, wielostronny system kojarzący oferty kupna i sprzedaży instrumentów finansowych w taki sposób, że do zawarcia transakcji do-chodzi w ramach tego systemu, zgodnie z określonymi zasadami; nie stanowi alternatywnego systemu obrotu rynek organizowany przez Narodowy Bank Polski, jak również organy publiczne, którym powierzono zarządzanie długiem publicznym lub które uczestniczą w takim zarządzaniu, w tym lokując środki pochodzące z tego długu;
- 4) **obrocie zorganizowanym** – rozumie się przez to obrót papierami wartościowymi lub innymi instrumentami finansowymi dokonywany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na rynku regulowanym albo w alternatywnym systemie obrotu;
- 5) **wartości godziwej** – rozumie się przez to kwotę, za jaką dany składnik aktywów mógłby zostać wymieniony na warunkach transakcji rynkowej, pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi, niepowiązаныmi ze sobą stronami. Wartość godziwą instrumentów finansowych znajdujących się w obrocie na aktywnym rynku stanowi cena rynkowa pomniejszona o koszty związane z przeprowadzeniem transakcji, gdyby ich wysokość była

znacząca. Cenę rynkową aktywów finansowych posiadanych przez jednostkę stanowi zgłoszona na rynku bieżąca oferta kupna, natomiast cenę rynkową aktywów finansowych, które jednostka zamierza nabyć, oraz zaciągniętych zobowiązań finansowych stanowi zgłoszona na rynek bieżąca oferta sprzedaży.

- 6) **trwałej utracie wartości** - rozumie się przez to sytuację, która zachodzi wtedy, gdy istnieje duże prawdopodobieństwo, że kontrolowany przez jednostkę składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości w znaczącej części lub w całości przewidywanych korzyści ekonomicznych. Uzasadnia to dokonanie odpisu aktualizującego doprowadzającego wartość składnika aktywów wynikającą z ksiąg rachunkowych do ceny sprzedaży netto, a w przypadku jej braku – do ustalonej w inny sposób wartości godziwej.

Załącznik 2. Rynki

Rynek regulowany

- - giełdowy krajowy (akcje, obligacje, PDA, PP, ETF, futures)
 - - GPW /
 - - GPW / Catalyst
- - giełdowy zagraniczny
 - - Frankfurt Stock Exchange
 - - London Stock Exchange
 - - New York Stock Exchange
- - pozagiełdowy (akcje, obligacje)
 - - BondSpot / Catalyst

Rynek nieregulowany

- - alternatywny system obrotu (akcje, PDA, obligacje)
 - - GPW / NewConnect (akcje)
 - - GPW / Catalyst (obligacje)
 - - BondSpot / Catalyst (obligacje)
- - rynek międzybankowy

Obrót zorganizowany obejmuje:

- - rynek regulowany
- - alternatywny system obrotu

Załącznik 3. Przepisy prawne regulujące zasady wyceny instrumentów finansowych

I. Ustawa z dnia 29 września 1994 o rachunkowości

Art. 5. Ciągłość polityki rachunkowości

1. Przyjęte zasady (politykę) rachunkowości należy stosować w sposób ciągły, dokonując w kolejnych latach obrotowych jednakowego grupowania operacji gospodarczych, wyceny aktywów i pasywów, w tym także dokonywania odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych, ustalania wyniku finansowego i sporządzania sprawozdań finansowych tak, aby za kolejne lata informacje z nich wynikające były porównywalne. Wykazane w księgach rachunkowych na dzień ich zamknięcia stany aktywów i pasywów należy ująć w tej samej wysokości, w otwartych na następny rok obrotowy księgach rachunkowych.

Art. 7. Wycena aktywów i pasywów

1. Poszczególne składniki aktywów i pasywów wycenia się stosując rzeczywiście poniesione na ich nabycie (wytworzenie) ceny (koszty), z zachowaniem zasady ostrożności. W szczególności należy w tym celu w wyniku finansowym, bez względu na jego wysokość, uwzględnić:
 - 1) zmniejszenia wartości użytkowej lub handlowej składników aktywów, w tym również dokonywane w postaci odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych;
 - 2) (uchylony);
 - 3) wyłącznie niewątpliwe pozostałe przychody operacyjne i zyski nadzwyczajne;
 - 4) wszystkie poniesione pozostałe koszty operacyjne i straty nadzwyczajne;
 - 5) rezerwy na znane jednostce ryzyko, grożące straty oraz skutki innych zdarzeń.
2. Zdarzenia, o których mowa w ust. 1, należy uwzględnić także wtedy, gdy zostaną one ujawnione między dniem bilansowym a dniem, w którym rzeczywiście następuje zamknięcie ksiąg rachunkowych.
3. Wartość poszczególnych składników aktywów i pasywów, przychodów i związanych z nimi kosztów, jak też zysków i strat nadzwyczajnych ustala się oddzielnie. Nie można kompensować ze sobą wartości różnych co do rodzaju aktywów i pasywów, przychodów i kosztów związanych z nimi oraz zysków i strat nadzwyczajnych.

Art. 28. Zasady wyceny aktywów i pasywów

1. Aktywa i pasywa wycenia się nie rzadziej niż na dzień bilansowy w sposób następujący:
 - 1) środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne – według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, lub wartości przeszacowanej (po aktualizacji wyceny środków trwałych), pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości;
 - 1a) nieruchomości oraz wartości niematerialne i prawne zaliczane do inwestycji – według zasad, stosowanych do środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, określonych w pkt 1 oraz w art. 31 *wartość początkowa środka trwałego*, art. 32 *amortyzacja*, ust. 1–5 i art. 33 *wycena wartości niematerialnych i prawnych - zasady*, ust. 1 lub według ceny rynkowej bądź inaczej określonej wartości godziwej;
 - 2) środki trwałe w budowie – w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, pomniejszonych o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości;
 - 3) udziały w innych jednostkach oraz inne niż wymienione w pkt 1a inwestycje zaliczone do aktywów trwałych – według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości lub według wartości godziwej albo skorygowanej ceny nabycia – jeżeli dla danego składnika aktywów został określony termin wymagalności; wartość w cenie nabycia można przeszacować do wartości w cenie rynkowej, a różnicę z przeszacowania rozliczyć zgodnie z art. 35 *chwila ujęcia w księgach*, ust. 4;
 - 4) udziały w jednostkach podporządkowanych zaliczone do aktywów trwałych – według zasad określonych w pkt 3 lub metodą praw własności, pod warunkiem, że będzie ona stosowana jednolicie wobec wszystkich jednostek podporządkowanych;
 - 5) inwestycje krótkoterminowe – według ceny (wartości) rynkowej albo według ceny nabycia lub ceny (wartości) rynkowej, zależnie od tego, która z nich jest niższa albo według skorygowanej ceny nabycia – jeżeli dla danego składnika aktywów został określony termin wymagalności, a krótkoterminowe inwestycje, dla których nie istnieje aktywny rynek, w inny sposób określonej wartości godziwej;
 - 6) rzeczowe składniki aktywów obrotowych – według cen nabycia lub kosztów wytworzenia nie wyższych od cen ich sprzedaży netto na dzień bilansowy;
 - 7) należności i udzielone pożyczki – w kwocie wymaganej zapłaty, z zachowaniem zasady ostrożności, z zastrzeżeniem pkt 7a;
 - 7a) należności i udzielone pożyczki zaliczone do aktywów finansowych, mogą być wyceniane według skorygowanej ceny nabycia, a jeżeli jednostka przeznaczająca je do sprzedaży w okresie do 3 miesięcy, to według wartości rynkowej lub inaczej określonej wartości godziwej;
 - 8) zobowiązania – w kwocie wymagającej zapłaty, z zastrzeżeniem pkt 8a;

- 8a) zobowiązania finansowe mogą być wyceniane według skorygowanej ceny nabycia, a jeżeli jednostka przeznacza je do sprzedaży w okresie do 3 miesięcy, to według wartości rynkowej lub inaczej określonej wartości godziwej;
 - 9) rezerwy – w uzasadnionej, wiarygodnie oszacowanej wartości;
 - 9a) udziały (akcje) własne – według cen nabycia;
 - 10) kapitały (fundusze) własne, z wyjątkiem udziałów (akcji) własnych, oraz pozostałe aktywa i pasywa – w wartości nominalnej.
2. Cena nabycia, o której mowa w ust. 1, to cena zakupu składnika aktywów, obejmująca kwotę należną sprzedającemu, bez podlegających odliczeniu podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego, a w przypadku importu powiększona o obciążenia o charakterze publicznoprawnym oraz powiększona o koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika aktywów do stanu zdatnego do używania lub wprowadzenia do obrotu, łącznie z kosztami transportu, jak też załadunku, wyładunku, składowania lub wprowadzenia do obrotu, a obniżona o rabaty, opusty, inne podobne zmniejszenia i odzyski. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie ceny nabycia składnika aktywów, a w szczególności przyjętego nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny – jego wyceny dokonuje się według ceny sprzedaży takiego samego lub podobnego przedmiotu.
 - 2a. W przypadkach nabycia udziałów (akcji) własnych w drodze egzekucji za cenę nabycia uważa się cenę nabycia ustaloną w postępowaniu egzekucyjnym, powiększoną o koszty poniesione w toku postępowania egzekucyjnego, które nie zostały spółce zwrócone. W przypadku nieodpłatnego nabycia udziałów (akcji) własnych cena nabycia obejmuje wszystkie koszty ponoszone przez spółkę na ich nabycie.
 3. Koszt wytworzenia produktu obejmuje koszty pozostające w bezpośrednim związku z danym produktem oraz uzasadnioną część kosztów pośrednio związanych z wytworzeniem tego produktu. Koszty bezpośrednie obejmują wartość zużytych materiałów bezpośrednich, koszty pozyskania i przetworzenia związane bezpośrednio z produkcją i inne koszty poniesione w związku z doprowadzeniem produktu do postaci i miejsca, w jakich się znajduje w dniu wyceny. Do uzasadnionej, odpowiedniej do okresu wytwarzania produktu, części kosztów pośrednich zalicza się zmienne pośrednie koszty produkcji oraz tę część stałych, pośrednich kosztów produkcji, które odpowiadają poziomowi tych kosztów przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych. Za normalny poziom wykorzystania zdolności produkcyjnych uznaje się przeciętną, zgodną z oczekiwaniami w typowych warunkach, wielkość produkcji za daną liczbę okresów lub sezonów, przy uwzględnieniu planowych remontów. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie kosztu wytworzenia produktu, jego wyceny dokonuje się według ceny sprzedaży netto takiego samego lub podobnego produktu, pomniejszonej o przeciętnie osiągnięty przy sprzedaży produktów zysk brutto ze sprzedaży, a w przypadku produktu w toku – także z uwzględnieniem stopnia jego przetworzenia. Do kosztów wytworzenia produktu nie zalicza się kosztów:
 - 1) będących konsekwencją niewykorzystanych zdolności produkcyjnych i strat produkcyjnych;
 - 2) ogólnego zarządu, które nie są związane z doprowadzaniem produktu do postaci i miejsca, w jakich się znajduje na dzień wyceny;
 - 3) magazynowania wyrobów gotowych i półproduktów, chyba że poniesienie tych kosztów jest niezbędne w procesie produkcji;
 - 4) kosztów sprzedaży produktów.

Koszty te wpływają na wynik finansowy okresu sprawozdawczego, w którym zostały poniesione.

4. W przypadkach uzasadnionych niezbędnym, długotrwałym przygotowaniem towar lub produktu do sprzedaży bądź długim okresem wytwarzania produktu, cenę nabycia lub koszt wytworzenia można zwiększyć o koszty obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu finansowania zapasu towarów lub produktów w okresie ich przygotowania do sprzedaży bądź wytworzenia i związanych z nimi różnic kursowych, pomniejszone o przychody z tego tytułu.
- 4a. W przypadku gdy roczne sprawozdanie finansowe jednostki nie podlega obowiązkowi badania i ogłaszania w myśl art. 64 *badanie i ogłaszanie rocznych skonsolidowanych sprawozdań finansowych*, ust. 1 to obliczając koszt wytworzenia produktu zgodnie z ust. 3, jednostka może do kosztów bezpośrednich doliczyć koszty pośrednie związane z wytworzeniem tego produktu, niezależnie od poziomu wykorzystania zdolności produkcyjnych. Ustalony w ten sposób koszt wytworzenia nie może być wyższy od ceny sprzedaży netto.
5. Za cenę (wartość) sprzedaży netto składnika aktywów przyjmuje się możliwą do uzyskania na dzień bilansowy cenę jego sprzedaży, bez podatku od towarów i usług i podatku akcyzowego, pomniejszoną o rabaty, opusty i inne podobne zmniejszenia oraz koszty związane z przystosowaniem składnika aktywów do sprzedaży i dokonaniem

tej sprzedaży, a powiększoną o należną dotację przedmiotową. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie ceny sprzedaży netto danego składnika aktywów, należy w inny sposób określić jego wartość godziwą na dzień bilansowy.

6. Za **wartość godziwą** przyjmuje się kwotę, za jaką dany składnik aktywów mógłby zostać wymieniony, a zobowiązanie uregulowane na warunkach transakcji rynkowej, pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi, niepowiązаныmi ze sobą stronami. Wartość godziwą instrumentów finansowych znajdujących się w obrocie na aktywnym rynku stanowi cena rynkowa pomniejszona o koszty związane z przeprowadzeniem transakcji, gdyby ich wysokość była znacząca. Cenę rynkową aktywów finansowych posiadanych przez jednostkę oraz zobowiązań finansowych, które jednostka zamierza zaciągnąć, stanowi zgłoszona na rynku bieżąca oferta kupna, natomiast cenę rynkową aktywów finansowych, które jednostka zamierza nabyć, oraz zaciągniętych zobowiązań finansowych stanowi zgłoszona na rynek bieżąca oferta sprzedaży.
7. Trwała utrata wartości zachodzi wtedy, gdy istnieje duże prawdopodobieństwo, że kontrolowany przez jednostkę składnik aktywów nie przyniesie w przyszłości w znaczącej części lub w całości przewidywanych korzyści ekonomicznych. Uzasadnia to dokonanie odpisu aktualizującego doprowadzającego wartość składnika aktywów wynikającą z ksiąg rachunkowych do ceny sprzedaży netto, a w przypadku jej braku – do ustalonej w inny sposób wartości godziwej.
8. Cena nabycia i koszt wytworzenia środków trwałych w budowie, środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych obejmuje ogół ich kosztów poniesionych przez jednostkę za okres budowy, montażu, przystosowania i ulepszenia, do dnia bilansowego lub przyjęcia do używania, w tym również:
 - 1) nie podlegający odliczeniu podatek od towarów i usług oraz podatek akcyzowy;
 - 2) koszt obsługi zobowiązań zaciągniętych w celu ich finansowania i związane z nimi różnice kursowe, pomniejszony o przychody z tego tytułu.
- 8a. Skorygowana cena nabycia aktywów finansowych i zobowiązań finansowych to cena nabycia (wartość), w jakiej składnik aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych został po raz pierwszy wprowadzony do ksiąg rachunkowych, pomniejszona o spłaty wartości nominalnej, odpowiednio skorygowana o skumulowaną kwotę zdyskontowanej różnicy między wartością początkową składnika jego wartością w terminie wymagalności, wyliczoną za pomocą efektywnej stopy procentowej, a także pomniejszona o odpisy aktualizujące wartość.
9. Lokaty, których ryzyko ponosi ubezpieczający, są wyceniane przez zakład ubezpieczeń na życie według wartości godziwych ustalonych na dzień bilansowy. Różnice między wartością godziwą a wartością według cen nabycia albo kosztu wytworzenia tych lokat odpowiednio zwiększają lub zmniejszają rezerwy techniczno ubezpieczeniowe na życie, których ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający. Wartość godziwą nieruchomości określa rzeczoznawca majątkowy co najmniej raz na 5 lat. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie wartości godziwej innych lokat niż nieruchomości, to ich wycena następuje po cenach nabycia albo kosztach wytworzenia. Wartość godziwą nieruchomości położonych za granicą oraz zagranicznych instrumentów finansowych ustala się według zasad obowiązujących w kraju ich pochodzenia.
10. W ubezpieczeniach majątkowych i osobowych dopuszcza się stosowanie dyskonta lub odpisów wyłącznie przy ustalaniu rezerw na skapitalizowaną wartość rent, rezerw ubezpieczeń na życie, rezerw ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający, oraz rezerw na premie i rabaty (bonifikaty) dla ubezpieczonych w związku z osiąganymi dochodami z lokat stanowiących pokrycie tych rezerw.
11. Na dzień nabycia lub powstania ujmuje się w księgach rachunkowych nabyte lub powstałe:
 - 1) zapasy rzeczowych składników aktywów obrotowych – według cen nabycia lub kosztów wytworzenia;
 - 2) należności i zobowiązania, w tym również z tytułu pożyczek – według wartości nominalnej.
12. Przepis ust. 11 pkt 2 nie dotyczy banków.

Art. 30. Zasady wyceny aktywów i gotówki w walutach obcych

1. Nie rzadziej niż na dzień bilansowy wycenia się wyrażone w walutach obcych:
 - 1) składniki aktywów (z wyłączeniem udziałów w jednostkach podporządkowanych wycenianych metodą praw własności) i pasywów – po obowiązującym na ten dzień średnim kursie ogłoszonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski, z zastrzeżeniem pkt 2;
 - 2) gotówkę znajdującą się w jednostkach prowadzących kupno i sprzedaż walut obcych – po kursie, po którym nastąpił jej zakup, jednak w wysokości nie wyższej od średniego kursu ogłoszonego na dzień wyceny dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski.

2. Wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmuje się w księgach rachunkowych na dzień ich przeprowadzenia – o ile odrębne przepisy dotyczące środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej i innych krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz środków nie podlegających zwrotowi, pochodzących ze źródeł zagranicznych nie stanowią inaczej – odpowiednio po kursie:
 - 1) faktycznie zastosowanym w tym dniu, wynikającym z charakteru operacji – w przypadku sprzedaży lub kupna walut oraz zapłaty należności lub zobowiązań;
 - 2) średnim ogłoszonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski z dnia poprzedzającego ten dzień – w przypadku zapłaty należności lub zobowiązań, jeżeli nie jest zasadne zastosowanie kursu, o którym mowa w pkt 1, a także w przypadku pozostałych operacji.
3. Jeżeli aktywa i pasywa są wyrażone w walutach, dla których Narodowy Bank Polski nie ogłasza kursu, to kurs tych walut określa się w relacji do wskazanej przez jednostkę waluty odniesienia, której kurs jest ogłaszany przez Narodowy Bank Polski.
4. Różnice kursowe dotyczące inwestycji długoterminowych wyrażonych w walutach obcych, powstałe na dzień ich wyceny, rozlicza się w sposób określony w art. 35 *chwila ujęcia w księgach*, ust. 2 i 4. Różnice kursowe, z zastrzeżeniem ust. 5–7, dotyczące pozostałych aktywów i pasywów wyrażonych w walutach obcych, powstałe na dzień ich wyceny oraz przy zapłacie należności i zobowiązań w walutach obcych, jak również sprzedaży walut, zalicza się odpowiednio do przychodów lub kosztów finansowych, a w uzasadnionych przypadkach – do kosztu wytworzenia produktów lub ceny nabycia towarów, a także ceny nabycia lub kosztu wytworzenia środków trwałych, środków trwałych w budowie lub wartości niematerialnych i prawnych.
5. Powstałe na dzień wyceny różnice kursowe od inwestycji stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, zakłady ubezpieczeń na życie oraz zakłady reasekuracji prowadzące działalność reasekuracyjną w zakresie reasekuracji ubezpieczeń na życie zaliczają do przychodów lub kosztów działalności lokacyjnej i wykazują w technicznym rachunku ubezpieczeń na życie.
6. Powstałe na dzień wyceny różnice kursowe od inwestycji stanowiących pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w części dotyczącej lokat środków skapitalizowanej wartości rent i rezerwy na premie oraz rabaty dla ubezpieczonych, zakłady ubezpieczeń majątkowych i osobowych oraz zakłady reasekuracji prowadzące działalność reasekuracyjną w zakresie reasekuracji ubezpieczeń majątkowych i osobowych zaliczają do przychodów lub kosztów działalności lokacyjnej i wykazują w technicznym rachunku ubezpieczeń majątkowych i osobowych.
7. Powstałe na dzień wyceny różnice kursowe od należności i zobowiązań z tytułu ubezpieczeń i reasekuracji zalicza się do pozostałych przychodów lub kosztów technicznych na udziale własnym.

II. Rozporządzenie ministra finansów z dnia 28 grudnia 2009 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości domów maklerskich

§ 2. Objaśnienie pojęć

- 4) dom maklerski – nie będący bankiem podmiot prowadzący działalność maklerską, w rozumieniu ustawy o obrocie instrumentami finansowymi;
- 10) system kojarzenia ofert - system obrotu instrumentami finansowymi, określonymi w pkt 16, w którym przeciwstawne oferty kojarzone są według zasady najkorzystniejszej ceny, bez ustalania kursów otwarcia i zamknięcia;
- 11) dzień bilansowy - dzień, na który sporządza się sprawozdanie finansowe na podstawie **art. 45 kryteria oceny zachowania jako przyjętej praktyki rynkowej**, ustawy, a także sprawozdania sporządzane przez dom maklerski na podstawie odrębnych przepisów;
- 14) rynek regulowany - rynek, o którym mowa w **art. 14 ustawowe pojęcie rynku regulowanego**, ustawy o obrocie instrumentami finansowymi;
- 16) instrument pochodny - instrument finansowy lub inny kontrakt spełniający łącznie warunki:
 - a) wartość jest zależna od określonej stopy procentowej, ceny papieru wartościowego, ceny towaru, kursu wymiany waluty obcej, indeksu opartego na cenie lub stopie procentowej, albo innej zmiennej,

- b) nabycie nie wymaga żadnej płatności początkowej lub wymaga tylko niewielkiej płatności początkowej mniejszej niż dla innych rodzajów kontraktów, dla których oczekuje się podobnych reakcji na zmiany czynników rynkowych,
 - c) rozliczenie nastąpi w przyszłości;
- 17) zamortyzowany koszt składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego - wartość, w jakiej składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe zostały wycenione w momencie początkowego ujęcia, pomniejszoną o spłaty kwoty kapitału oraz powiększoną lub pomniejszoną o umorzenia wszelkich różnic pomiędzy wartością początkową a wartością w terminie zapadalności lub wymagalności wyliczoną za pomocą efektywnej stopy procentowej oraz pomniejszoną o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości;
- 18) efektywna stopa procentowa - stopę, która dyskontuje oczekiwany strumień przyszłych płatności pieniężnych do bieżącej wartości bilansowej netto przez okres do zapadalności lub do momentu następnej rynkowej wyceny, stanowiącą wewnętrzną stopę zwrotu składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego za dany okres; ustalenie tej stopy obejmuje wszystkie opłaty płacone lub otrzymywane przez dom maklerski;
- 19) alternatywny system obrotu - system, o którym mowa w **art. 3 objaśnienie pojęć ustawowych**, pkt 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi;

§ 8. Klasyfikacja nabytych lub powstałych składników instrumentów finansowych

1. Dom maklerski w dniu nabycia lub powstania poszczególnych składników instrumentów finansowych dokonuje ich klasyfikacji do następujących kategorii:
- 1) aktywa finansowe i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu - instrumenty finansowe nabyte w imieniu i na rachunek własny domu maklerskiego lub zobowiązania finansowe, które zostały nabyte lub powstały w celu uzyskania korzyści w wyniku krótkoterminowych (w terminie do trzech miesięcy) wahań cen; składnik instrumentów finansowych należy zaliczyć do aktywów przeznaczonych do obrotu, jeżeli - niezależnie od powodu, dla którego został nabyty - stanowi część portfela, który, jak wskazują dowody, wykorzystywany był ostatnio dla realizacji korzyści w wyniku wahań cen; instrumenty pochodne będące aktywami finansowymi lub zobowiązaniami finansowymi zawsze uznaje się za przeznaczone do obrotu, z wyjątkiem sytuacji, gdy są one z założenia i faktycznie aktywami finansowymi lub zobowiązaniami finansowymi służącymi do zrównoważenia zmiany wartości godziwej lub przepływów środków pieniężnych zabezpieczanej pozycji;
 - 2) pożyczki udzielone oraz należności własne - nie będące instrumentami pochodnymi pożyczki udzielone przez dom maklerski oraz inne należności własne domu maklerskiego, z wyjątkiem tych pożyczek udzielonych oraz należności własnych, które dom maklerski przeznacza do sprzedaży w krótkim terminie (do trzech miesięcy), które uznaje się za aktywa zaliczone do kategorii określonej w pkt 1 albo kwalifikuje do kategorii określonej w pkt 4;
 - 3) aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności - instrumenty finansowe nabyte w imieniu i na rachunek własny domu maklerskiego o określonych lub możliwych do określenia płatnościach lub ustalonym terminie zapadalności, z wyjątkiem pożyczek udzielonych i należności własnych;
 - 4) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży - nie będące instrumentami pochodnymi instrumenty finansowe nabyte w imieniu i na rachunek własny domu maklerskiego, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży albo nie spełniające warunku zaliczenia do kategorii wymienionych w pkt 1-3.
2. Dom maklerski sporządza dokumentację opisującą przyjęte zasady zaliczania poszczególnych składników instrumentów finansowych do wymienionych w ust. 1 kategorii.

§ 9. Wycena składników instrumentów finansowych w początkowym ich ujęciu

W momencie początkowego ujęcia składników instrumentów finansowych, w tym aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych, dom maklerski wycenia je w wysokości kosztu (ceny nabycia), czyli według wartości godziwej uiszczonej lub otrzymanej zapłaty, z uwzględnieniem odpowiednio kosztów transakcji. Jeśli koszty transakcji są nieistotne, to można ich nie uwzględniać w wartości początkowej instrumentów finansowych.

§ 10. Ustalanie wartości składników aktywów i pasywów, przychodów, kosztów oraz zysków i strat nadzwyczajnych

1. Wartość poszczególnych składników aktywów i pasywów, przychodów i związanych z nimi kosztów, jak też zysków i strat nadzwyczajnych ustala się oddzielnie. Nie można kompensować ze sobą wartości różnych co do rodzaju aktywów i pasywów, przychodów i kosztów związanych z nimi oraz zysków i strat nadzwyczajnych, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Składnik aktywów finansowych może być skompensowany z zobowiązaniem finansowym oraz wykazywany w bilansie w kwocie netto, jeśli dom maklerski:
 - 1) posiada tytuł prawny do dokonania kompensaty kwot ujętych w sprawozdaniu;
 - 2) zamierza rozliczyć transakcję w kwocie netto albo zrealizować prawo wynikające z instrumentu finansowego i jednocześnie uregulować zobowiązanie.

§ 12. Wycena aktywów finansowych oraz zobowiązań nabytych w imieniu i na rachunek własny domu maklerskiego

Wyceny aktywów finansowych oraz zobowiązań finansowych nabytych w imieniu i na rachunek własny domu maklerskiego dokonuje się na dzień bilansowy, zgodnie z ustawą oraz w ten sposób, że:

- 1) **aktywa finansowe przeznaczone do obrotu** wycenia się według wartości rynkowej, a aktywa finansowe, dla których nie istnieje aktywny rynek - według określonej w inny sposób wartości godziwej; różnicę z wyceny zalicza się odpowiednio do przychodów lub kosztów z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu;
- 2) **aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności** wycenia się według zamortyzowanego kosztu;
- 3) pożyczki udzielone oraz należności własne, które nie zostały zaliczone do kategorii aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, wycenia się według zamortyzowanego kosztu;
- 4) **aktywa finansowe dostępne do sprzedaży** wycenia się według wartości godziwej, a skutki zmiany wartości godziwej odnosi się na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny;
- 5) akcje i udziały w jednostkach podporządkowanych wycenia się według ceny nabycia, z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości, lub według wartości godziwej;
- 6) aktywa finansowe, których wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, wycenia się w cenie nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości;
- 7) zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, w tym instrumenty pochodne będące zobowiązaniami, wycenia się według wartości godziwej, z zastrzeżeniem, że zobowiązania finansowe będące instrumentami pochodnymi powiązаныmi z akcjami i udziałami, dla których nie istnieje aktywny rynek i których wartości godziwej nie można ustalić w wiarygodny sposób, a które muszą być rozliczone przez dostawę tych akcji i udziałów, należy wycenić według ceny nabycia, z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości; skutki zmiany wartości godziwej zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu odnosi się odpowiednio do przychodów lub kosztów z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu;
- 8) zobowiązania finansowe nie przeznaczone do obrotu i nie będące instrumentami pochodnymi wycenia się w wysokości zamortyzowanego kosztu.

§ 13. Metody wyceny rozchodu aktywów finansowych

Przy wycenie rozchodu aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy lub dostępnych do sprzedaży, nabytych w imieniu i na rachunek własny domu maklerskiego po różnych cenach i charakteryzujących się jednakowymi lub podobnymi cechami, stosuje się metody, o których mowa w **art. 34 zasady wyceny przez jednostkę**, ust. 4 pkt 1-3 ustawy.

§ 14. Odesłanie do przepisów rozporządzenia w sprawie zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych

W sprawach dotyczących instrumentów finansowych, które nie zostały uregulowane w ustawie i niniejszym rozporządzeniu, stosuje się przepisy rozporządzenia wydanego na podstawie **art. 81 rozporządzenie w sprawie zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych** ust. 2 pkt 4 ustawy.

§ 15. Ustalanie ceny sprzedaży netto instrumentów finansowych nabytych we własnym imieniu i na rachunek własny domu maklerskiego

Dla ustalenia ceny sprzedaży netto instrumentów finansowych nabytych we własnym imieniu i na rachunek własny domu maklerskiego stosuje się zasady ustalania ceny bieżącej instrumentów finansowych klientów określone w § 16, 17 i 20.

§ 16. Cena bieżąca instrumentów finansowych

1. Wyceny instrumentów finansowych zapisanych na rachunkach papierów wartościowych klientów prowadzonych przez dom maklerski, znajdujących się we wtórnym obrocie na rynku regulowanym, dokonuje się na każdy dzień roboczy według cen bieżących, z zastrzeżeniem ust. 9.
2. Przez **cenę bieżącą** rozumie się:
 - 1) w przypadku papierów wartościowych notowanych na rynku regulowanym, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4:
 - a) w systemie notowań ciągłych, na których wyznaczany i ogłaszany jest kurs zamknięcia - ostatni kurs zamknięcia w systemie notowań ciągłych,
 - b) w systemie notowań ciągłych bez odrębnego wyznaczania kursu zamknięcia - cenę średnią transakcji ważoną wolumenem obrotu z ostatniego dnia, w którym zawarto transakcję,
 - c) w systemie notowań jednolitych - ostatni kurs ustalony w systemie kursu jednolitego,
 - d) w systemie notowań polegającym na jednoczesnym wystawieniu ceny kupna i ceny sprzedaży tego samego papieru wartościowego - ostatnią najniższą cenę z ofert kupna;
 - 2) w przypadku instrumentów finansowych notowanych w systemie kojarzenia ofert - cenę, po jakiej została zawarta ostatnia transakcja;
 - 3) w przypadku zdematerializowanych papierów wartościowych, dla których nie jest możliwe zastosowanie metod wyceny, o których mowa w pkt 1 - według ostatniej najniższej ceny:
 - a) zaproponowanej w wyniku ogłoszenia wezwania albo
 - b) po jakiej zawarto transakcję pakietową.
3. W przypadku papierów wartościowych notowanych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dla których, ze względu na reguły przyjęte na danym rynku, za najbardziej reprezentatywny kurs uznaje się inny niż podany w ust. 2 pkt 1 lit. a-d, szczegółowe metody i kryteria wyceny określa dom maklerski.
4. Przez cenę bieżącą dłużnych papierów wartościowych z naliczanymi odsetkami rozumie się wyrażoną wartościowo cenę ustaloną w stosunku procentowym do wartości nominalnej, powiększoną o naliczone odsetki.
5. Dłużne papiery wartościowe nabywane z dyskontem lub premią wycenia się z zastosowaniem odpowiednio odpisów dyskonta lub amortyzacji premii.
6. Przez cenę bieżącą jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych rozumie się ostatnią ogłoszoną przez fundusz inwestycyjny wartość aktywów netto na jednostkę uczestnictwa.
7. Towary giełdowe wycenia się według zasad określonych w ust. 2 pkt 1.
8. Jeżeli ostatnia cena bieżąca na danym rynku lub w danym systemie notowań nie jest dostępna lub jest dostępna, ale ze względu na termin zawarcia ostatniej transakcji nie odzwierciedla wartości rynkowej papieru wartościowego w dniu wyceny, wyceniając ten papier wartościowy, należy uwzględnić ceny w zgłoszonych najlepszych ofertach kupna i sprzedaży, z tym że uwzględnianie wyłącznie ceny w ofertach sprzedaży jest niedopuszczalne. Jeżeli oferty, o których mowa w zdaniu poprzednim, zostały zgłoszone po raz ostatni w takim terminie, że wycena papierów wartościowych w oparciu o te oferty nie odzwierciedlałaby wartości rynkowej papieru wartościowego, uznaje się, że nie jest możliwe ustalenie ceny bieżącej dla tych papierów wartościowych według zasad, o których mowa w ust. 2.
9. Jeżeli dla danych papierów wartościowych nie można określić ceny według zasad określonych w ust. 2 i 3, ale cenę taką można określić dla papierów wartościowych tożsamyh w prawach z papierami wartościowymi należącymi do klientów, to na potrzeby wyceny papiery wartościowe należące do klientów traktuje się tak, jakby były papierami wartościowymi spełniającymi te warunki.
10. W przypadku gdy nie jest możliwa wycena aktywów klientów według metod, o których mowa w ust. 1-9, aktywa te wycenia się według wartości godzinowej, pozwalającej na rzetelne odzwierciedlenie wartości tych aktywów.

§ 17. Wycena instrumentów finansowych klientów

Za podstawę wyceny instrumentów finansowych klientów przyjmuje się, gdy instrumenty finansowe są przedmiotem obrotu:

- 1) na kilku rynkach giełdowych - kurs ustalony na tej giełdzie, na której wolumen obrotów był największy;

- 2) w więcej niż jednym systemie notowań na jednej giełdzie - kurs ustalony w tym systemie notowań, w którym wolumen obrotów był największy;
- 3) na rynku giełdowym i jednocześnie na rynku pozagiełdowym - kurs ustalony na tym z rynków, na którym wolumen obrotów był największy;
- 4) na więcej niż jednym rynku pozagiełdowym - cenę bieżącą ustaloną na tym z rynków, którego wolumen obrotów był największy;
- 5) w więcej niż jednym systemie notowań na jednym rynku pozagiełdowym - cenę bieżącą ustaloną w tym systemie notowań, w którym wolumen obrotów był największy.

§ 18. Wycena zdematerializowanych papierów wartościowych na rachunkach papierów wartościowych i przechowywanych w formie dokumentu

1. Zdematerializowane papiery wartościowe nienotowane na rynku regulowanym oraz w alternatywnym systemie obrotu, należące do klientów, zapisane na rachunkach papierów wartościowych prowadzonych przez dom maklerski, wycenia się według wartości nominalnej.
2. Papiery wartościowe inne niż zdematerializowane, przechowywane przez dom maklerski w formie dokumentu, wycenia się według wartości nominalnej.

§ 19. Ujmowanie aktywów i pasywów oraz zobowiązań pozabilansowych wyrażonych w walutach obcych

Aktywa i pasywa oraz zobowiązania pozabilansowe wyrażone w walutach obcych wykazuje się w złotych po przeliczeniu według kursu średniego danej waluty ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski na dzień bilansowy, z zastrzeżeniem § 20.

§ 20. Wycena instrumentów finansowych wyrażonych w walutach obcych

1. Instrumenty finansowe wyrażone w walutach obcych wycenia się w walucie kraju notowania lub - w przypadku nie notowanych papierów wartościowych - w walucie, w której instrument finansowy jest denominowany, i wykazuje się w walucie polskiej po przeliczeniu według średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na dzień wyceny.
2. Jeżeli instrumenty finansowe wyrażone w walutach obcych są notowane lub denominowane w walutach, dla których Narodowy Bank Polski nie ustala kursu, to ich wartość należy określić w relacji do wskazanej przez dom maklerski waluty, dla której jest ustalany średni kurs przez Narodowy Bank Polski.

III Rozporządzenie ministra finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych

§ 2. Objaśnienie pojęć

- 19) aktywny rynek - rynek spełniający łącznie następujące kryteria:
 - a. instrumenty będące przedmiotem obrotu na rynku są jednorodne,
 - b. zazwyczaj w każdym czasie występują zainteresowani nabywcy i sprzedawcy,
 - c. ceny są podawane do publicznej wiadomości;
- 20) wartość godziwa - wartość, o której mowa w **art. 28 zasady wyceny aktywów i pasywów**, ust. 6 ustawy o rachunkowości;
- 21) efektywna stopa procentowa - stopę, przy zastosowaniu której następuje zdyskontowanie do bieżącej wartości związanych ze składnikiem lokat lub zobowiązań funduszu przyszłych przepływów pieniężnych oczekiwanych w okresie do terminu zapadalności lub wymagalności, a w przypadku składników o zmiennej stopie procentowej - do najbliższego terminu oszacowania przez rynek poziomu odniesienia, stanowiącą wewnętrzną stopę zwrotu składnika aktywów lub zobowiązania w danym okresie;
- 22) skorygowana cena nabycia aktywów i zobowiązań - cenę nabycia, w jakiej składnik aktywów lub zobowiązań został po raz pierwszy wprowadzony do ksiąg rachunkowych (wartość początkowa), pomniejszoną o spłaty

wartości nominalnej, odpowiednio skorygowaną o skumulowaną kwotę zdyskontowanej różnicy pomiędzy wartością początkową składnika a jego wartością w terminie zapadalności albo wymagalności, wyliczoną przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej;

- 24) przychody odsetkowe - odsetki naliczone przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej albo - w przypadku dłużnych papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej - naliczone zgodnie z zasadami ustalonymi dla tych papierów przez emitenta, oraz odpisy dyskonta;
- 25) koszty odsetkowe - amortyzację premii oraz koszty z tytułu kredytów i pożyczek zaciągniętych przez fundusz;

§ 11. Ujmowanie w księgach rachunkowych operacji dotyczących funduszu

Operacje dotyczące funduszu ujmuje się w księgach rachunkowych w okresie, którego dotyczą.

§ 12. Ujmowanie nabytych lub zbytych składników lokat

1. Nabyte składniki lokat ujmuje się w księgach rachunkowych według ceny nabycia.
2. Składniki lokat nabyte nieodpłatnie posiadają cenę nabycia równą zero.
3. Składniki lokat nabyte albo zbyte przez fundusz z wydzielonymi subfunduszami na rzecz jednego z subfunduszy ujmuje się w księgach rachunkowych subfunduszu wskazanego w złożonym zleceniu albo w zawartej umowie.
4. Składniki lokat nabyte albo zbyte przez fundusz z wydzielonymi subfunduszami na rzecz kilku subfunduszy na podstawie jednego zlecenia lub jednej umowy ujmuje się w księgach rachunkowych każdego z subfunduszy, na rzecz których zostało złożone zlecenie albo zawarta umowa, w liczbie wskazanej dla danego subfunduszu odpowiednio w zleceniu albo w umowie.
5. Składniki lokat funduszu otrzymane w zamian za inne składniki mają przypisaną cenę nabycia wynikającą z ceny nabycia tych składników lokat, w zamian za które zostały otrzymane, skorygowaną o ewentualne dopłaty lub otrzymane przychody pieniężne.

§ 13. Wyliczanie zysku lub straty ze zbycia lokat lub walut

1. Zysk lub stratę ze zbycia lokat, z zastrzeżeniem ust. 4, wylicza się metodą "najdroższe sprzedaje się jako pierwsze", polegającą na przypisaniu sprzedanym składnikom najwyższej ceny nabycia danego składnika lokat, a w przypadku składników wycenianych w wysokości skorygowanej ceny nabycia - oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, najwyższej bieżącej wartości księgowej.
2. W przypadku wygaśnięcia zobowiązań z tytułu wystawionych opcji uznaje się, że wygaśnięciu podlegają kolejno te zobowiązania, z tytułu których zaciągnięcia otrzymano najniższą premię netto.
3. Zysk lub stratę ze zbycia walut wylicza się zgodnie z metodą określoną w ust. 1.
4. Przy wyliczaniu zysku lub straty ze zbycia lokat metody, o której mowa w ust. 1, nie stosuje się do składników lokat będących przedmiotem transakcji, o których mowa w § 27 i 28.
5. W przypadku gdy jednego dnia dokonuje się transakcji zbycia i nabycia danego składnika lokat, w pierwszej kolejności ujmuje się nabycie danego składnika.

§ 14. Ujmowanie przysługującego prawa poboru akcji

1. Przysługujące prawo poboru akcji notowanych na aktywnym rynku ujmuje się w księgach rachunkowych w dniu, w którym na potrzeby wyceny danych akcji wykorzystany jest po raz pierwszy kurs nie uwzględniający wartości tego prawa poboru.
2. Niewykonane prawo poboru akcji uznaje się za zbyte, według wartości równej zero, w dniu następnym po dniu wygaśnięcia tego prawa.
3. Należną dywidendę z akcji notowanych na aktywnym rynku ujmuje się w księgach rachunkowych w dniu, w którym na potrzeby wyceny danych akcji wykorzystany jest po raz pierwszy kurs rynkowy nie uwzględniający wartości tego prawa do dywidendy.
4. Przysługujące prawo poboru akcji nie notowanych na aktywnym rynku oraz prawo do otrzymania dywidendy od akcji nie notowanych na aktywnym rynku ujmuje się w księgach rachunkowych w dniu następnym po dniu ustalenia tych praw.

§ 15. Niezrealizowany zysk (strata) z wyceny lokat a wzrost (spadek) wyniku z operacji

Niezrealizowany zysk (strata) z wyceny lokat wpływa na wzrost (spadek) wyniku z operacji.

§ 16. Ujmowanie nabycia albo zbycia składników lokat

1. Nabycie albo zbycie składników lokat przez fundusz ujmuje się w księgach rachunkowych funduszu albo subfunduszu w dacie zawarcia umowy.
2. Składniki lokat nabyte albo zbyte przez fundusz w dniu wyceny po momencie, o którym mowa w § 24 ust. 3, oraz składniki, dla których we wskazanym momencie brak jest potwierdzenia zawarcia transakcji, uwzględnia się w najbliższej wycenie aktywów funduszu i ustaleniu jego zobowiązań.

§ 17. Ujmowanie operacji dotyczących funduszu, przeliczenia walut

1. Operacje dotyczące funduszu ujmuje się w walucie, w której są wyrażone, a także w walucie polskiej, po przeliczeniu według średniego kursu wyliczonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na dzień ujęcia tych operacji w księgach rachunkowych funduszu, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4.
2. Jeżeli operacje dotyczące funduszu są wyrażone w walutach, dla których Narodowy Bank Polski nie wylicza kursu, ich wartość należy określić w relacji do wskazanej przez fundusz waluty, dla której wyliczony jest średni kurs przez Narodowy Bank Polski.
3. W przypadku funduszu, o którym mowa w **art. 13 wycena aktywów i ustalanie zobowiązań w walucie obcej**, ustawy, przeliczenia, o którym mowa w ust. 1, dokonuje się na walutę, w której wyceniane są aktywa i ustalone zobowiązania funduszu, stosując odpowiednio zasady, o których mowa w ust. 1.
4. W przypadku funduszu, o którym mowa w **art. 166 wskazanie w statucie funduszu z wydzielonymi subfunduszami waluty denominowania funduszu**, ustawy, zobowiązania proporcjonalne rozlicza się na subfundusze, z zastosowaniem średniego kursu wyliczonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski, z dnia zawarcia przez fundusz umowy powodującej powstanie zobowiązania proporcjonalnego.

§ 18. Składniki przychodów z lokat

Przychody z lokat obejmują w szczególności:

- 1) dywidendy i inne udziały w zyskach;
- 2) przychody odsetkowe;
- 3) przychody związane z posiadaniem nieruchomości;
- 4) dodatnie saldo różnic kursowych powstałe w związku z wyceną środków pieniężnych, należności oraz zobowiązań w walutach obcych.

§ 19. Składniki kosztów funduszu

Koszty funduszu obejmują w szczególności:

- 1) koszty odsetkowe;
- 2) koszty związane z posiadaniem nieruchomości;
- 3) ujemne saldo różnic kursowych powstałe w związku z wyceną środków pieniężnych, należności oraz zobowiązań w walutach obcych.

§ 21. Naliczanie przychodów odsetkowych od dłużnych papierów wartościowych i lokat bankowych, rozliczanie kosztów odsetkowych z tytułu kredytów i pożyczek

1. Przychody odsetkowe od dłużnych papierów wartościowych, wycenianych w wartości godziwej, nalicza się zgodnie z zasadami ustalonymi dla tych papierów wartościowych przez emitenta.
2. Przychody odsetkowe od lokat bankowych nalicza się przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

3. Koszty odsetkowe z tytułu kredytów i pożyczek zaciągniętych przez fundusz rozlicza się w czasie przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

§ 23. Zasady wyceny aktywów funduszu, zasady ustalania zobowiązań funduszu

1. Aktywa funduszu wycenia się, a zobowiązania funduszu ustala się w dniu wyceny oraz na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego.
2. Aktywa funduszu wycenia się, a zobowiązania funduszu ustala się według wiarygodnie oszacowanej wartości godziwej, z zastrzeżeniem § 25 ust. 1 pkt 1 oraz § 26-28.

§ 24. Wyznaczanie wartości godziwej składników lokat notowanych na aktywnym rynku

1. Wartość godziwą składników lokat notowanych na aktywnym rynku wyznacza się w następujący sposób:
 - 1) jeżeli dzień wyceny jest równocześnie zwykłym dniem dokonywania transakcji na aktywnym rynku - według ostatniego dostępnego w momencie dokonywania wyceny kursu ustalonego na aktywnym rynku w dniu wyceny, z zastrzeżeniem, że gdy wycena aktywów funduszu dokonywana jest po ustaleniu w dniu wyceny kursu zamknięcia, a w przypadku braku kursu zamknięcia - innej, ustalonej przez rynek wartości stanowiącej jego odpowiednik, za ostatni dostępny kurs przyjmuje się ten kurs albo wartość z dnia wyceny;
 - 2) jeżeli dzień wyceny jest równocześnie zwykłym dniem dokonywania transakcji na aktywnym rynku, przy czym wolumen obrotów na danym składniku aktywów jest znacząco niski albo na danym składniku aktywów nie zawarto żadnej transakcji - według ostatniego dostępnego w momencie dokonywania wyceny kursu ustalonego na aktywnym rynku, skorygowanego w sposób umożliwiający uzyskanie wiarygodnie oszacowanej wartości godziwej, zgodnie z zasadami określonymi w § 30, z zastrzeżeniem, że gdy wycena aktywów funduszu dokonywana jest po ustaleniu w dniu wyceny kursu zamknięcia, a w przypadku braku kursu zamknięcia - innej, ustalonej przez rynek wartości stanowiącej jego odpowiednik, za ostatni dostępny kurs przyjmuje się ten kurs albo wartość z uwzględnieniem istotnych zdarzeń mających wpływ na ten kurs albo wartość;
 - 3) jeżeli dzień wyceny nie jest zwykłym dniem dokonywania transakcji na aktywnym rynku - według ostatniego dostępnego w momencie dokonywania wyceny kursu zamknięcia ustalonego na aktywnym rynku, a w przypadku braku kursu zamknięcia - innej, ustalonej przez rynek wartości stanowiącej jego odpowiednik, skorygowanego w sposób umożliwiający uzyskanie wiarygodnie oszacowanej wartości godziwej, zgodnie z § 30.
2. W przypadku gdy składnik lokat jest przedmiotem obrotu na więcej niż jednym aktywnym rynku, wartością godziwą jest kurs ustalony na rynku głównym. Podstawą wyboru rynku głównego są:
 - 1) wolumen obrotu na danym składniku lokat lub
 - 2) liczba zawartych transakcji na danym składniku lokat, lub
 - 2) ilość danego składnika lokat wprowadzonego do obrotu na danym rynku, lub
 - 3) kolejność wprowadzenia do obrotu, lub
 - 4) możliwość dokonania przez fundusz transakcji na danym rynku.

Wyboru rynku głównego, uzasadnionego polityką inwestycyjną funduszu, dokonuje się w oparciu o kryteria, o których mowa w pkt 1-5, wskazane w statucie. Wyboru tego dokonuje się na koniec każdego kolejnego miesiąca kalendarzowego.

3. Fundusz wskazuje w statucie godzinę, o której będzie określał ostatnie dostępne kursy, o których mowa w ust. 1, w dniu dokonywania wyceny.

§ 25. Wyznaczanie wartości składników lokat nienotowanych na aktywnym rynku

1. Wartość składników lokat nienotowanych na aktywnym rynku wyznacza się, z zastrzeżeniem § 26 i 27, w następujący sposób:
 - 1) dłużnych papierów wartościowych - w skorygowanej cenie nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, przy czym skutek wyceny tych składników lokat zalicza się odpowiednio do przychodów odsetkowych albo kosztów odsetkowych funduszu;

- 2) składników lokat innych niż w pkt 1 - według wartości godziwej spełniającej warunki wiarygodności określone w § 30.
2. W przypadku przeszacowania składnika lokat dotychczas wycenianego w wartości godziwej, do wysokości skorygowanej ceny nabycia - wartość godziwa wynikająca z ksiąg rachunkowych stanowi, na dzień przeszacowania, nowo ustaloną skorygowaną cenę nabycia.

§ 27. Wycena należności z tytułu udzielonej pożyczki papierów wartościowych, ustalenie zobowiązań z tytułu otrzymanej pożyczki papierów wartościowych

1. Należności z tytułu udzielonej pożyczki papierów wartościowych, w rozumieniu rozporządzenia o pożyczkach papierów wartościowych, wycenia się według zasad przyjętych dla tych papierów wartościowych.
2. Zobowiązania z tytułu otrzymanej pożyczki papierów wartościowych, w rozumieniu rozporządzenia o pożyczkach papierów wartościowych, ustala się według zasad przyjętych dla tych papierów wartościowych.

§ 28. Wycena papierów wartościowych nabytych przy zobowiązaniu się drugiej strony do odkupu i zobowiązań z tytułu zbycia papierów wartościowych, przy zobowiązaniu się funduszu do odkupu

1. Papiery wartościowe nabyte przy zobowiązaniu się drugiej strony do odkupu wycenia się, począwszy od dnia zawarcia umowy kupna, metodą skorygowanej ceny nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.
2. Zobowiązania z tytułu zbycia papierów wartościowych, przy zobowiązaniu się funduszu do odkupu, wycenia się, począwszy od dnia zawarcia umowy sprzedaży, metodą korekty różnicy pomiędzy ceną odkupu a ceną sprzedaży, przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

§ 29. Wycena aktywów i zobowiązań denominowanych w walutach obcych

1. Aktywa oraz zobowiązania denominowane w walutach obcych wycenia się lub ustala w walucie, w której są notowane na aktywnym rynku, a w przypadku gdy nie są notowane na aktywnym rynku - w walucie, w której są denominowane.
2. Aktywa oraz zobowiązania, o których mowa w ust. 1, wykazuje się w walucie, w której wyceniane są aktywa i ustalane zobowiązania funduszu, po przeliczeniu według ostatniego dostępnego średniego kursu wyliczonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski.
3. Wartość aktywów notowanych lub denominowanych w walutach, dla których Narodowy Bank Polski nie wylicza kursu, należy określić w relacji do wskazanej przez fundusz waluty, dla której Narodowy Bank Polski wylicza średni kurs.

§ 30. Wiarygodnie oszacowana wartość godziwa

1. Za wiarygodnie oszacowaną wartość godziwą uznaje się wartość wyznaczoną poprzez:
 - 1) oszacowanie wartości składnika lokat przez wyspecjalizowaną, niezależną jednostkę świadczącą tego rodzaju usługi, o ile możliwe jest rzetelne oszacowanie przez tę jednostkę przepływów pieniężnych związanych z tym składnikiem;
 - 2) zastosowanie właściwego modelu wyceny składnika lokat, o ile wprowadzone do tego modelu dane wejściowe pochodzą z aktywnego rynku;
 - 3) oszacowanie wartości składnika lokat za pomocą powszechnie uznanych metod estymacji;
 - 4) oszacowanie wartości składnika lokat, dla którego nie istnieje aktywny rynek, na podstawie publicznie ogłoszonej na aktywnym rynku ceny nie różniącego się istotnie składnika, w szczególności o podobnej konstrukcji prawnej i celu ekonomicznym.
2. Modele i metody wyceny składników lokat funduszu, o których mowa w ust. 1, podlegają uzgodnieniu z depozytariuszem.